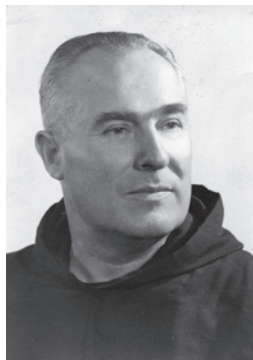

SZCZEPAN T. PRAŚKIEWICZ OCD
DYKASTERIA SPRAW KANONIZACYJNYCH, WATYKAN
[HTTPS://ORCID.ORG/0000-0003-4103-0735](https://orcid.org/0000-0003-4103-0735)

Z ZAWADKI PRZEZ SYBERIĘ DO AMERYKI. LUDWIK SIKORA (1912-1988), KARMELITA BOSY, KTÓRY PRZESZEDŁ SZLAK BOJOWY Z ARMIĄ ANDERSA I OSIADŁ W AMERYCE

Brat Ludwik (Dydak) Sikora,
karmelita bosy.

DZIECIŃSTWO I MŁODOŚĆ W CIENIU WADOWICKIEGO KLASZTORU

Spśród karmelitów bosych pochodzących z ziemi wadowickiej zasługuje na odnotowanie brat Ludwik Dydak Sikora¹, rodem z Zawadki, gdzie przyszedł na świat 4 listopada 1912 r.² Jego rodzicami byli rolnicy Wawrzyniec i Agnieszka z domu Skrzyńska. Do szkoły podstawowej uczęszczał w Wadowicach, przechodząc zawsze obok klasztoru Karmelitów Bosych na wadowickiej Górze: *Nierzadko tam wstępował. Kierowała nim nie tylko zwykła chłopięca ciekawość, ale i szczerza wyniesiona z domu*

¹ Wcześniej na łamach rocznika „Wadowiana” przywołałem już postać o. Honorata Cz. Gila, „wadowiczana z adopcji” (2015, nr 18, s. 7-12); br. Wacława Woźniaka z Tomic (2016, nr 19, s. 206-2013); o. Syplicjusza Bałysa z Woźnik, (2019, nr 22, s. 111-115); o. Cherubina Pikonía z Andrychowa (nr 2021, nr 24, s. 171-178) i o. Hipolita Putka z Wadowic (2022, nr 25, s. 230-238). Nadto o. Honorat Cz. Gil opublikował artykuł o wadowickim kandydacie do chwały ołtarzy, o. Rudolfe Warzesze (2009, nr 12, s. 232-254).

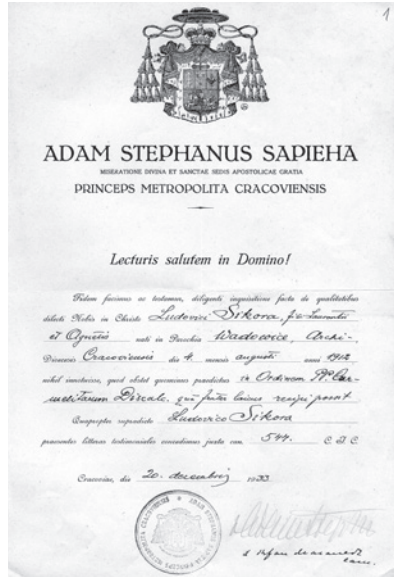
² Zasadnicze dane biograficzne czerpię z: Br. Ludwik od Dzieciątka Jezus (Sikora), zm. 1988, w: K. Furmanik, *Księga zmarłych ojców i braci karmelitów bosych prowincji polskiej Ducha Świętego od roku 1881 do 1998*, Kraków 1998, s. 252-253. Korzystam ponadto z materiałów dotyczących bohatera artykułu przechowywanych w Archiwum Krakowskiej Prowincji Zakonu Karmelitów Bosych (ul. Zygmunta Glogera 5, 31-222 Kraków; dalej: AKPKB), Akta personalne br. Ludwika Sikory, sygn. PE/S 71, dziękując dyrektorowi archiwum, o. Jerzemu Zielińskiemu OCD, za udostępnienie zbiorów.

rodzinnego pobożność³. Życie zakonników karmelitańskich poznał bliżej, gdy jako 18-letni młodzieniec podjął w klasztorze pracę w formie służącego. Zaangażowano go jako pomocnika w kuchni prowadzonego przez klasztor Kolegium Męskiego – Niższego Seminarium z internatem. Jak zaświadczył prefekt tegoż kolegium, [- -] przez cały czas [pełnienia] swego obowiązku zachowywał się pod względem moralnym wzorowo⁴.

FORMACJA I PIERWSZE LATA POŚLUGI W KARMELU

Zafascynowany służbą Bożą, mając 21 lat, Ludwik Sikora złożył prośbę o przyjęcie do zakonu karmelitów bosych. Otrzymałszy wymaganą przez ówczesne prawo kanoniczne pozytywną opinię ordynariusza diecezji, ks. abp. Adama Stefana Sapiiehy, metropolity krakowskiego⁵, 12 stycznia 1934 r. otrzymał w Czernej k. Krzeszowice habit zakonny z rąk bł. Alfonsa od Ducha Świętego (Mazurka), przeora klasztoru⁶. Przy obłóczynach otrzymał imię zakonne Dydak od Dzieciątka Jezus, ale po reformie soborowej z lat 60. wrócił do imienia chrzcielnego Ludwik.

W czasie nowicjatu zakonnego pracował w kuchni klasztornej. Po dwuletnim nowicjacie, 13 stycznia 1936 r., złożył pierwsze śluby zakonne, również na ręce przeora, wspomnianego o. Alfonsa. Do złożenia tychże ślubów kapituła klasztoru czarneńskiego dopuściła go 8 listopada 1935 r. *plenis votis*, co potwierdził swoim *consentio* ówczesny przełożony prowincjalny, o. Tomasz Pikoń⁷.

Pozwolenie abp. Stefana Adama Sapiiehy
na wstąpienie do zakonu.

³ Zakonnik, zesłaniec, żołnierz, weteran. Rys biograficzny, w: *Złoty jubileusz ślubów zakonnych brata Ludwika Sikory OCD (1936-1986)*, Muster, Indiana 1986, s. 4.

⁴ AKPKB, sygn. PE/S 71, poświadczenie z 5 lipca 1933 r., k. 3.

⁵ *Ibidem*, dokument z 20 grudnia 1933 r., k. 1.

⁶ Późniejszego męczennika z rąk niemieckich, beatyfikowanego w 1999 r. przez św. Jana Pawła II. Zob.: Cz. Gil, *Błogosławiony Alfons Maria Mazurek, karmelita bosy, 1891-1944. Z grona polskich męczenników 1939-1945*, Kraków 1999.

⁷ AKPKB, sygn. PE/S 71, protokół z obrad kapituły, k. 4.

Jako neoprofesa skierowano brata Dydaka do pracy w klasztorze w Wiśniowcu, gdzie pracował jako kucharz, a w roku w 1938 przybył do Lwowa, gdzie podobnie pełnił funkcję kucharza i podjął naukę w studium organistowskim, po którego ukończeniu wyjechał do Wilna. Został organistą przy karmelitańskim Sanktuarium Ostrobramskim. Z powodu zawieruchy wojennej przebywał też krótko w Miadziole (dzisiejsza Białoruś).

W polowym mundurze
wojskowym.

Zdjęcie paszportowe (1975).

NIEWOLA I SZLAK BOJOWY Z ARMIĄ GEN. ANDERSA

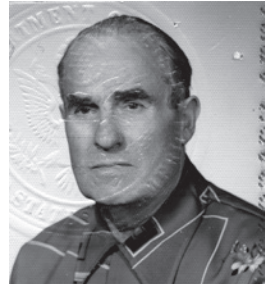
Dnia 14 czerwca 1941 r., praktycznie tydzień przed wybuchem wojny niemiecko-sowieckiej, która rozpoczęła się 22 czerwca, brat Dydak został aresztowany przez bolszewików i wywieziony wraz z polską inteligencją z Wileńszczyzny na Syberię. Osadzono go w łagrach Gara (Geri), 47 *łagpunkt*, w Oblaści Świdrłowskiej (dziś obwód Jekaterynburg) i gnano do ciężkiej pracy przy wycięciu lasów⁸. Stamtąd udało mu się wydostać, dotrzeć do Kujbyszewa i przyłączyć się do armii gen. Władysława Andersa, która tworzyła się na terenach Związku Sowieckiego, po podpisaniu w Moskwie 3 grudnia 1941 r. porozumienia gen. Władysława Sikorskiego ze Stalinem. Przyjęty do wojska i przydzielony do III Dywizji Strzelców Karpackich II Korpusu armii gen. Andersa przemierzył cały szlak bojowy od Kujbyszewa, aż do rozwiązania II korpusu i demobilizacji w Anglii.

Jako brat zakonny żołnierz Ludwik Sikora cieszył się szczególnym zaufaniem władz wojskowych i był przeznaczony do służby w dowództwie pułku jako stróż wojskowej kancelarii polowej. Na tym stanowisku przewoził samochodem Biuro Wojskowe, rozkładał lub likwidował dokumentację w zależności od sytuacji bojowej i otrzymywanych rozkazów. Pilnie strzegł tajnych dokumentów – w razie niebezpieczeństwa miał obowiązek nawet je spalić lub oddać życie, by nie dostały się one w ręce nieprzyjaciela.

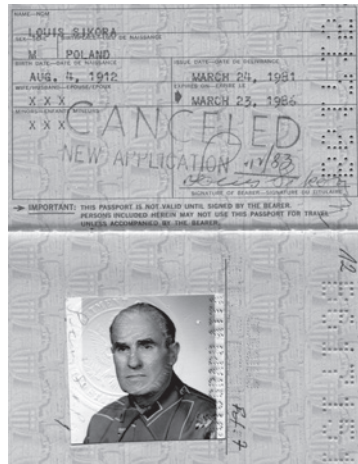
⁸ Ludwik Sikora. *Chronicles of Terror*, <https://www.zapisyterroru.pl/dlibra/publication/6754/edition/6720/content?navq=aHR0cDovL3d3dy56YXBpc3l0ZXJyb3J1LnBsL2RsaWJyYS9yZXN1bHRzP2FjdGlvbj1BZHhbmNlZFNIYXJjaEFjdGlvbiZ0eXB1PS0zJnNlYXJjaF9hdHRpZDE9NjMmc2VhcmNoX3JhbmdlMT0xOTQzMlIwM34xOTQ1MDczMSZwPTE5OQ&navref=NTdtOzU2bw> [dostęp: 7 IX 2024].

Pełniąc tę funkcję przeszedł od pierwszej placówki w Yangiyo w Uzbekistanie poprzez Pahlevi w ówczesnej Persji, Irak, Jordanię, Syrię, Liban, Palestynę i Egipt do Italii, gdzie brał udział w walkach o Monte Cassino, Loreto i Bolonię.

Po demobilizacji w Anglii, zdjąwszy mundur wojskowy, przywdział ponownie habit karmelitański. Nie zmogły go ani niewola, ani zawierucha wojenna. Wrócił do życia zakonnego, choć nie było mu dane powrócić do Ojczyzny. Przez jakiś czas przebywał w Kolegium Międzynarodowym Zakonu „Teresianum”, skąd udał się do kolebki zakonu, tj. do klasztoru „Stella Maris” na Górze Karmel w Hajfie w Izraelu. Znał to miejsce, gdyż nawiedzał je w ramach przepustek wojskowych w czasie postoju armii gen. Andersa w Palestynie. W 1948 r. przełożeni zakonni skierowali go do Anglii, by wspomóc tam przerzedzone przez wojnę szereg karmelitańskie. Po trzech latach, w 1951 r., wyjechał do Stanów Zjednoczonych, gdzie przyłączył się do polskich karmelitów bosych, którzy założyli klasztor – sanktuarium polonijne, najpierw w Hammond, a potem w Munster, w stanie Indiana koło Chicago⁹. Włączył się czynnie w posługę klasztoru, budowę grot w parku sanktuaryjnym, urządzenie miejsc pamięci wymordowanych w czasie gehenny wojennej rodaków, sprowadzając m.in. ziemię z Katynia czy innych miejsc kaźni na „nie-ludzkiej ziemi”, jak również symboliczne prochy z krematorium w Oświęcimiu¹⁰. W latach 1972-1975 przebywał też i pracował w polskich klasztorach karmelitańskich: w Warszawie, we

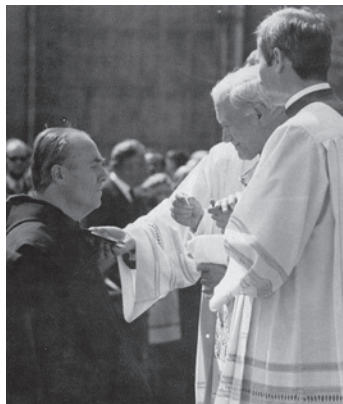
Zdjęcie paszportowe
weterana w mundurze
wojskowym (1981).

Paszport z lat 1981-1986.

⁹ Zob. Cz. Gil, *Karmelitańskie Sanktuarium Maryjne w Munster (Indiana-USA) 1950-1980*, „Karmelitańskie studia i materiały historyczne”, t. I, red. P.F. Neumann, Poznań 2006, s. 283-285; B.J. Wanat, *Zakon Karmelitów Bosych w Polsce. Klasztory karmelitów i karmelitanek bosych 1605-1975*, Kraków 1979, s. 599; P. Furdzik, *Historia pobytu polskich karmelitów bosych w USA*, <https://www.carmelitefathers.com/pl/nasza-historia> [dostęp: 6 IX 2024].

¹⁰ Zob. J. Plesiewicz, *Amerykański Ludźmierz*, <https://dziennikzwiazkowy.com/polonijne-parafie/amerykański-ludźmierz> [dostęp: 6 IX 2024]; S.T. Praśkiewicz, *Posługa duszpasterska Karmelitów Bosych wśród Polonii amerykańskiej w Stanach Zjednoczonych*, „Collectanea Theologica”, 2007, nr 1, s. 165-175; idem, *Zaangażowanie Karmelitów Bosych wśród Polonii w Stanach Zjednoczonych*, „Studia Polonijne”, Lublin 2007, t. 28, s. 273-285.

Przyjęcie komunii św.
z rąk św. Jana Pawła II (1981).

Audycja generalna
Jana Pawła II (1983).

Wspólnota zakonna klasztoru
w Münster (1980).

Wrocławiu, a najdłużej w Wadowicach. Często odwiedzał Rzym, doświadczył audiencji u papieża Jana Pawła II, wadowiczanina par excellence, i przyjął z jego rąk komunię świętą. Przyjaźnił się z pracującymi w „Teresianum” swymi ziomkami z ziemi wadowickiej – braćmi Waławem Woźniakiem z Tomic (zm. 1989), Bolesławem Sordylem z Andrychowa (zm. 2018) i Franciszkiem Woźniakiem z Wadowic (zm. 2021). Pod koniec lipca 1975 r. znowu wrócił do Munster.

Gdy w styczniu 1986 r. przypadał złoty jubileusz ślubów zakonnych br. Ludwika, współpracownicy wraz z organizacjami polonijnymi z okolic Chicago urządzili mu stosowną uroczystość z dziękczynną Eucharystią, odnowieniem ślubów, akademią patriotyczną i bankietem¹¹. Na celebrowanie jubileuszu br. Ludwik został też zaproszony przez przełożonego prowincjalnego o. Benignusa Wanata do Polski¹². Na przybycie do Ojczyzny nie pozwolił mu jednak stan zdrowia. Pielgrzymkę życia doczesnego zakończył 24 marca 1988 r. w Munster¹³ i został pochowany w kwaterze karmelitańskiej na cmentarzu Holy Cross w Calumet City k. Chicago.

¹¹ Zob.: *Program uroczystości, w: Złoty jubileusz ślubów zakonnych brata Ludwika Sikory...*, s. 3.

¹² AKPKB, sygn. PE/S 71, list nr OS-40/85 z 1 września 1985, k. 7.

¹³ *Necrologium Fratrum* 1988, „Acta Ordinis Carmelitarum Discalceatorum”, (Romae) 1988, nr 33, s. 192, nr 143.

Bibliografia**Źródła**

Archiwum Krakowskiej Prowincji Zakonu Karmelitów Bosych (ul. Zygmunta Glogera 5, 31-222 Kraków), Akta personalne br. Ludwika Sikory, sygn. PE/S 71.

Literatura

Furmanik K., *Księga zmarłych ojców i braci karmelitów bosych prowincji polskiej Ducha Świętego od roku 1881 do 1998*, Kraków 1998, s. 252-253.

Gil Cz., *Błogosławiony Alfons Maria Mazurek, karmelita bosi, 1891-1944. Z grona polskich męczenników 1939-1945*, Kraków 1999.

Gil Cz., *Karmelińskie Sanktuarium Maryjne w Munster (Indiana-USA) 1950-1980*, „Karmelińskie studia i materiały historyczne”, t. I, red. P.F. Neumann, Poznań 2006, s. 283-316.

Nasi zmarli. Br. Ludwik od Dzieciątka Jezus (Sikora), oprac. K. Furmanik, B. Belgrau, „Karmel”, czerwiec 1998, s. 61-62.

Necrologium Fratrum 1988, „Acta Ordinis Carmelitarum Discalceatorum”, (Romae), 1988, nr 33, s. 192, nr 143.

Praškiewicz S.T., *Posługa duszpasterska Karmelitów Bosych wśród Polonii amerykańskiej w Stanach Zjednoczonych*, „CollectaneaTheologica”, 2007, nr 1, s. 165-175.

Praškiewicz S.T., *Zaangażowanie Karmelitów Bosych wśród Polonii w Stanach Zjednoczonych*, „Studia Polonijne”, 2007, t. 28, s. 273-285.

Wanat B.J., *Zakon Karmelitów Bosych w Polsce. Klasztory karmelitów i karmelitanek bosych 1605-1975*, Kraków 1979, s. 599-601.

Złoty jubileusz ślubów zakonnych brata Ludwika Sikory OCD (1936-1986), Muster, Indiana 1986.

Netografia

Furdzik P., *Historia pobytu polskich karmelitów bosych w USA*: <https://www.carmelifathers.com/pl/nasza-historia> [dostęp: 6 IX 2024].

Plesiewicz J. *Amerykański Ludźmierz*, <https://dziennikzwiazkowy.com/polonijne-parafie/amerykański-ludzmierz> [dostęp: 6 IX 2024].

<https://www.zapisyterroru.pl/dlibra/publication/6754/edition/6720/content?navq=aHR0cDovL3d3dy56YXBpc3l0ZXJyb3JlLnBsL2RsaWJyYS9yZXRN1bHRzP2FjdGlvbj1BZHZhbmNlZFNIYXJjaEFjdGlvbiZ0eXBIPS0zJnNlYXJjaF9hdHRpZDE9NjMmc2VhcmNoX3JhbmdlMT0xOTQzMTIwM34xOTQ1MDczMSZwPTE5OQ&navref=NTdtOzU2bw> [dostęp: 7 IX 2024].